

Orwell'in Günlüğünden Savaş Manzaraları 2: “Savaş Öncesi Günlükleri”

M. Utku YEŞİLÖZ

II. Dünya Savaşı öncesinde tuttuğu günlüklerden oluşan bu kitaptaki en ilgi çekici sayfalar, 25 Ağustos 1931-29 Nisan 1940 tarihleri arası Orwell okurunun alışık olmadığı ve kitabın neredeyse yarısını kaplar vaziyetteki “ev günlükleri”nin kayıtlı olduğu sayfalardır.

**“Açlığından başka bir şey hatırlamıyor
bir de hayâl meyâl
karanlık bir yerde bir kadın.”**

Nâzım Hikmet, Memleketimden İnsan Manzaraları

Tek cilt hâliyle ilk kez 2009 yılında **Diaries** adıyla baskıya giden George Orwell'in günlüklerinin seri şekilde Sel Yayınları'nca basılacağı müjdesi verilmişti. Serinin ilk kitabı 2017'de “Savaş Günlükleri”, ikinci kitap 2019'da “Savaş Öncesi Günlükleri” adıyla çıktı. **Günlükler: III** alt başlığıyla Haziran 2020'de çıkan serinin son kitabı “Savaş Sonrası Günlükleri”, yazarın hayatı için birincil, dönemin siyasi ve sosyal koşullarını analiz etmek içinse ikincil birer kaynak niteliğinde.

**“Meydanda tanıştığım insanlardan kimileri
aralıksız altı haftadır orada kalıyordu ve
inanılmaz derecede pis olmaları dışında
diğerlerinden pek de kötü görünmüyorlardı.” (s.16)**

George Orwell'in **Günlükler I** alt başlıklı “Savaş Günlükleri” bilindiği gibi yazarın tuttuğu ilk günlük değil. Ondan önce sıradan yaşamını kaydettiği notları “Savaş Öncesi Günlükleri”nde, Müge Çavdar'ın titiz çevirisiyle Türkçede.

olma sevdasıyla kıt kanaat geçindiği zamanların, o zamanlarda yoksul insanların hayatlarını mercek altına alarak onlarla bu deneyimi paylaşmak adına İngiltere'nin Doğu Yakası'na keşif yapması sonrası bu bölgede kendine kurduğu berduş hayatının izdüşümleri “Savaş Öncesi Günlükleri”nde görülebilir.

Yine 1928-29 yıllarında Paris'te kendini bir işçi sınıfı mahallesinde bulmasının getirisiyle sansür, işsizlik, emperyalist sömürü ve daha birkaç konuda makaleler kaleme alan yazarın işte bu makaleleri yazarken günlük kayıtlarından faydalandığını anlayabiliriz.

**“Kararmış minik evlerden oluşan labirentlerin
arasında, yarısı toprağa gömülmüş devasa
şarap şişelerini andıran çömlek bacaları duman
kusuyor. Her köşede yoksulluğun izleri var” (s.51)**

Hem Orwell'in basit çizimleriyle hem de anısı olan kimi fotoğraflarla görsellik kazanan bu günlüklerde bilhassayazarıçintakıntıboyutunaulaşan “sosyalsınıf” meselesi hemen hemen her sayfada karşımıza çıkar. Yazar işçilerin, yoksulların yanında bir duruş sergiler evet ama onlarla arasında duygusal bağ oluşturmaz.

Orwell'in özellikle Ekim 1922-Aralık 1927 tarihlerinde Burma'da çalışıyor oluşu ve sonrasında izinli gittiği İngiltere'de görevinden istifa edip yazar

Kurgu ağırlıklı eserlerinde dahi toplumsal havayı korumasının yanında içe bakışlarını notlaştırdığı günlükleriyle bir kez daha özel bir insan olduğunu okuruna düşündürür. Sosyoloji ve felsefenin bir araya geldiği edebi eserleri ve yaşamından kesitler sunan kişisel kayıtlarıyla Orwell'in dünyasına girmek mümkün.

“Birkaç kilometre ilerleyince bir meyve bahçesine geldik, diğerleri hemen içeri dalıp elma çalmaya başladı. Yola çıkarken böyle şeylere hazırlıklı değildim ama diğerlerinin yaptığını yapmazsam aralarında kalamayacağımı anlayıp elmaları pay ettim” (s.21)

II. Dünya Savaşı öncesinde tuttuğu günlüklerden oluşan bu kitaptaki en ilgi çekici sayfalar, 25 Ağustos 1931-29 Nisan 1940 tarihleri arası Orwell okurunun alışık olmadığı ve kitabın neredeyse yarısını kaplar vaziyetteki “ev günlükleri”nin kayıtlı olduğu sayfalardır. İlginçtir ki o notlarda ayçiçeği, kadife çiçeği, Latin çiçeği yapraklarını açar; toprakta marul, havuç, şalgam, turp, ıspanak, lahana patlar; etrafta bolca eşek, tavşan, tavuk gezinir. Bağ bahçe işlerini seven Orwell, Fas'ta gördüğü ilk kertenkeleyi, Faslı tavuklarının verdiği yumurtaları

ve Jura'da tuttuğu kazların alışkanlıklarını da günlüklerine kaydetmeden geçmez.

“Elbette vagonlara atlarken nasıl bir vagonla karşılaşacağınızı bilmiyorsunuz, iyi bir vagona düşüp düşmemeniz tamamen şansa kalmış.” (s.69)

Yaşadığı çevreyi iyi gözlemleyip olan bitene sabır ve hassasiyet gösteren, değiştirdiği şehirlerde ve giriştiği işlerde şansı yaver gitmese de gündelik pratikler kazanan George Orwell yirminci yüzyıl deyince akla gelecek yazarlardan biri. Onun zihnine varmak için yürünecek bir patika olan bu kayıtlar, bize “gerçeğin neye benzediği”ni anlatır nitelikte.